

□ **Poppentheaterstrips – Picture stories**

Zes poppentheaterstrips in zwart-wit/Dutch-language puppet theatre picture stories

Tekst en illustraties: Hetty Paërl ©.

Doepakkruiemelkranten: nrs. XXV, XXVI, XXVII, XXVIII, XXX en XXXI.

Tableau de la troupe: Jan Klaassen (marionettentheater), Guignol, Pulcinella en de oud-Hollandse poppenkast met o.a. Jan Klaassen en Katrijn (handpoppenspel), Orlando Furioso en de Leeuw van Vlaanderen met de Voddebalen (stangpoppentheater).

Veel kijk- en leesplezier en applaus!

Stangpoppentheater

Nr. XXV Orlando Furioso

Poppentheaterscènes: ontmoetingen van Orlando Furioso (razende Roeland) met Rinaldo, Angelica, Medoro, Astolfo, het gevleugelde paard Ippogrifo en een zeemonster.

De legendes over de paladijnen van Karel de Grote zijn een geliefd thema in het Siciliaanse stangpoppentheater.

Bron: spelfragmenten uit 'Storia dei paladini di Francia'.

Inspiratiebron: 'cartelloni' (grote affiches) en 'pupi' (stangpoppen) van de familie Cuticchio (Palermo).

Eerste publicatie: Popellum 3, jaargang 2, nr. 1 voorjaar 2002.

ISSN: 1566-3841.

Doepakkruiemelkrant nr. 25 op internet, zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/DoepakXXV.pdf>.

Zie ook: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Pamflet59.pdf>
(Theater van de pupi).

Nr. XXVI De leeuw van Vlaanderen

Poppentheaterscènes (schuifkens): de Leeuw, Jan Breydel en de Neus in gevecht met de Fransen.

'De leeuw van Vlaanderen' is een van de successtukken in de poesjenellenkelder van Antwerpen. Wanneer er gevochten wordt, komen de Voddebalen – de hoofdpersonen in het spel – het toneel op met een flinke knuppel om de vijand een akketatje (opdoffer) te geven.

Bron: speelttekst uit 1932 van poesjenellenspeler Pol van Bogaert.

Inspiratiebron: 'Poesje van de Repenstraat'.

Eerste publicatie: Popellum 6, jaargang 5, nr. 1 winter 2005. ISSN: 1566-3841.

Doepakkruiemelkrant nr. 26 op internet, zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/DoepakXXVI.pdf>.

Zie ook: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Pamflet20.pdf>
(Stangpoppentheater).

□ **Handpoppenspel**

Nr. XXVII Guignol met Guillaume

Poppenkastscènes: Guignol met Guillaume, Madelon, een muis en de agent.

De figuur van Guignol is ontstaan in de Franse stad Lyon.

Bron: spelfragment uit 'La promenade mouvementée' (De wandeling met een verrassing).

Inspiratiebron: voorstelling van de Parijse volks- en handpoppenspeler Philippe Cassidanus.

Eerste publicatie: Popellum 2, jaargang 1, nr. 1 najaar 2001. ISSN: 1566-3841.

Doepakkruiemelkrant nr. 27 op internet, zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/DoepakXXVII.pdf>.

Zie ook: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/doepak13a.pdf>
(Guignol: om door een ringetje te halen).

Nr. XXVIII Pulcinella

Poppenkastscènes: Pulcinella met zijn liefde Teresina, de kip, een haan, de duivel, de dokter, de vroedvrouw en Pulcinella-baby's.

De Italiaanse Pulcinella is de stamvader van veel hoofdpersonen uit de Europese volkspoppenkast.

Bron: spelfragment uit 'De bevalling van Pulcinella'.

Inspiratiebron: voorstelling van de Napolitaanse poppenspeler Bruno Leone.

Eerste publicatie: Popellum 5, jaargang 4, nr. 1 herfst 2004. ISSN: 1566-3841.

Doepakkruiemelkrant nr. 28 op internet, zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/DoepakXXVIII.pdf>.

Zie ook: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Pamflet16.pdf> (Pulcinella, een Napolitaanse schelm).

Nr. XXXI Oud-Hollandse poppenkast met Jan Klaassen

Poppenkastscènes: oud-Hollandse poppenkastfiguren en -attributen, zoals Jan Klaassen, Katrijn, de baby, de knuppel, de generaal, de doodgraver, het kistje, de beul, de galg en de Dood.

Bron: voorstellingen van Wim Kerkhove. Deze zes scènes van het traditionele Jan Klaassenspel zijn eind 2013 in opdracht van het Poppenspe(e)lmuseum getekend en geschreven door Hetty Paërl.

Doepakkruiemelkrant nr. 31 op internet, zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/DoepakXXXI.pdf>.

Marionettentheater

Nr. XXX Jan Klaassen

Spelscènes: belevenissen en ontmoetingen van Jan Klaassen met Katrijn, de baby's, de huisbaas, Pierrot, de lang-kortman en de Dood. Jan Klaassen is de hoofdpersoon in de oud-Hollandse volkspoppenkast. In vorige eeuwen werd het Jan Klaassenspel niet alleen met handpoppen gespeeld, maar ook met marionetten. Poppenkast was voor arme mensen, marionettentheater voor de rijke. Figuren aan draden bewegen zich anders dan handpoppen. Sommigen kunnen zelfs trucs uitvoeren.

Inspiratiebronnen: scènes uit de film* 'Handpoppen en marionetten van Janus Cabalt'.

Spelers: Feike Boschma en Wim Kerkhove (TIN/Amsterdam, 1986) en spelscènes beschreven in 'Doopeel van Jan Claeszen: kroniek van het traditionele poppenspel in Nederland'. Auteur: Wim Meilink. Impressum: Nederlands Volkskundig Genootschap (Arnhem, 1968).

Eerste publicatie: Popellum 4, jaargang 3, nr. 1 zomer 2003. ISSN: 1566-3841.

Doepakkruiemelkrant nr. 30 op internet, zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/DoepakXXX.pdf>.

Zie ook: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Pamflet68ebijlage.pdf> (Jan Klaassen aan touwtjes) en <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Pamflet68ebijlage.pdf> (Bijlage, Appendix – afbeeldingen).

* Een film over de handpoppen- en marionettenspeler Janus Cabalt. Hij speelde vanaf 1893 met zijn poppenkast op de Dam in Amsterdam. De handpoppen en de poppenkast bevinden zich in de collectie van het Amsterdam Museum, de marionetten van Cabalt behoren nu tot de collectie van de Universiteit van Amsterdam afd. Bijzondere collecties en waren in het bezit van het in 2012 opgeheven Theater Instituut Nederland (TIN).

Poppenspe(e)lmuseumwinkel

De Doepakkruiemelkranten zijn ook in onze museumwinkel verkrijgbaar. Formaat: A3, dubbelzijdig bedrukt en gevouwen naar A4. Voor- en achterzijde Kruiemelkranten (full colour): afbeelding van een Dupákfiguur in de gedaante van de oud-Hollandse Jan Klaassen. Illustratie: Hetty Paërl © (1992), naar een ontwerp van de Slowaakse stangpoppenspeler Anton Anderle (1944-2008). Collectie Poppenspe(e)lmuseum ©. Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Pamflet130a.pdf> (Dupák, Doepak).

□ **Puppet theatre picture stories**

Six Dutch-language puppet theatre picture stories in black and white

Text and illustrations: Hetty Paërl ©.

Doepak Newsletter and Scribblings/Doepakkruiemelkranten: nos. XXV, XXVI, XXVII, XXVIII, XXX and XXXI.

List of characters: Jan Klaassen (marionette theatre), Guignol, Pulcinella and Jan Klaassen (hand puppet theatre), Orlando Furioso and de Leeuw van Vlaanderen met de Voddebalen/ the Lion of Flanders and the Ragbags (rod marionette theatre).

Have lots of fun watching and reading. Applause!

Rod marionette theatre

No. XXV Orlando Furioso

Puppet theatre scenes: Orlando Furioso's meetings (Mad Orlando) with Rinaldo, Angelica, Medoro, Astolfo, the winged horse Hippogriff and a sea monster.

The legends of Charlemagne's paladins are a favourite theme in Sicilian rod marionette theatre.

Source: performance fragments from 'Storia dei paladini di Francia'.

Source of inspiration: 'cartelloni' (large posters) and 'pupi' (rod marionettes) of the Cuticchio family (Palermo).

First publication: Popellum 3, volume 2, no. 1 spring of 2002. ISSN: 1566-3841.

Doepak Newsletter and Scribblings no. 25 on the internet, see: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/DoepakXXV.pdf>.

No. XXVI De leeuw van Vlaanderen

Puppet theatre scenes ('schuifkens'): de Leeuw (the Lion), Jan Breydel and de Neus (the Nose) fighting the French. 'De leeuw van Vlaanderen' (the Lion of Flanders) is one of the most successful pieces of the 'poesjenellenkelder' (cellar theatre) from Antwerp.

When there is a fight, the 'Voddebalen' (Ragbags) – the main characters in this rod marionette theatre – enter the stage with a large bat to deal the enemy a blow ('akketatje').

Source: performance text from 1932 by 'poesjenellen' puppeteer Pol van Bogaert.

Source of inspiration: 'Poesje van de Repenstraat'.

First publication: Popellum 6, volume 5, no. 1 winter of 2005. ISSN: 1566-3841.

Doepak Newsletter and Scribblings no. 26 on the internet, see: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/DoepakXXVI.pdf>.

□ **Hand puppet theatre**

No. XXVII Guignol with Guillaume

Puppetry scenes: Guignol with Guillaume, Madelon, a mouse and the constable.

The Guignol character originates from the French city of Lyon.

Source: performance fragment from 'La promenade mouvementée' (Stroll with a surprise).

Source of inspiration: performance by the Parisian folk and hand puppeteer Philippe Cassidanus.

First publication: Popellum 2, volume 1, no. 1 autumn of 2001. ISSN: 1566-3841.

Doepak Newsletter and Scribblings no. 27 on the internet, see: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/DoepakXXVII.pdf>.

See also: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/doepak13d.pdf> (Guignol: as neat as a new pin).

No. XXXI Old-Dutch folk puppet theatre with Jan Klaassen

Puppet theatre scenes: Jan Klaassen with his wife Katrijn and the baby, with the general, the gravedigger, with the hangman and his gallows and with Death.

Source of inspiration: performances by Wim Kerkhove (Poppenkast van de Dam/Dam Square Puppet Show, Amsterdam).

First publication: Puppetry Museum (2013)

Doepak Newsletter and Scribblings no. 31 on the internet, see: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/DoepakXXXI.pdf>.

No. XXVIII Pulcinella

Puppet theatre scenes: Pulcinella with his sweetheart Teresina, the chicken, a cock, the devil, the doctor, the midwife and the Pulcinella babies. The Italian Pulcinella is the ancestor of many main characters from European folk puppet theatre.

Source: performance fragment from 'Pulcinella giving birth'.

Source of inspiration: performance by the Neapolitan puppeteer Bruno Leone.

First publication: Popellum 5, volume 4, no. 1 autumn of 2004. ISSN: 1566-3841.

Doepak Newsletter and Scribblings no. 28 on the internet, see:

<http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/DoepakXXVIII.pdf>.

See also: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Pamflet21d.pdf> (Pulcinella in illustrations and puppets).

Marionette theatre

No. XXX Jan Klaassen

Performance scenes: Jan Klaassen's adventures and meetings with his wife Katrijn, the babies, the landlord, Pierrot, the long-short man and Death. Jan Klaassen is the main character of traditional, old-Dutch folk puppet theatre. During the past centuries, not only hand puppets but also marionettes were used in the Jan Klaassen puppet theatre. Puppet theatre was for the poor, while marionette theatre was for the rich. Figures on strings move differently from hand puppets. Some of them can even perform tricks.

Sources of information: scenes from the film* 'Handpoppen en marionetten van Janus Cabalt' (Cabalt's hand puppets and marionettes). Puppeteers: Feike Boschma and Wim Kerkhove (TIN/Amsterdam, 1986) and performance scenes described in 'Doopeel van Jan Claeszen: kroniek van het traditionele poppenspel in Nederland' (A history of traditional puppet theatre in the Netherlands). Author: Wim Meilink. Imprint: Nederlands Volkskundig Genootschap (Arnhem, 1968).

First publication: Popellum 4, volume 3, no. 1 summer of 2003. ISSN: 1566-3841.

Doepak Newsletter and Scribblings no. 30 on the internet, see: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/DoepakXXX.pdf>.

See also: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Pamflet68d.pdf> (Jan Klaassen on a string) and <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Pamflet68ebijlage.pdf> (Bijlage, Appendix – pictures).

* A Dutch film about the puppeteer and marionette puppeteer Janus Cabalt, who started performing with his puppet theatre on the Amsterdam Dam Square in 1893. The hand puppets and puppet theatre are part of the Amsterdam Museum collection. Janus Cabalt's marionettes now belong to the department of Special Collections of the University of Amsterdam, but were formerly owned by the Dutch Theatre Institute (TIN), which closed its doors in 2012.

□ **Puppetry Museum gift shop**

The Doepak Newsletter and Scribblings can also be obtained from our museum shop.
Paper format: A3, printed on both sides and folded in A4. Front and back of the Newsletters and Scribblings (full colour): a picture of a Dupák puppet resembling the traditional Dutch Jan Klaassen character. Illustration: Hetty Paërl © (1992), after a design by the Slovakian folk puppeteer Anton Anderle (1944-2008). Poppenspe(e)lmuseum Collection ©.
See also: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak39d.pdf> (A jumping dupák: who am I?).

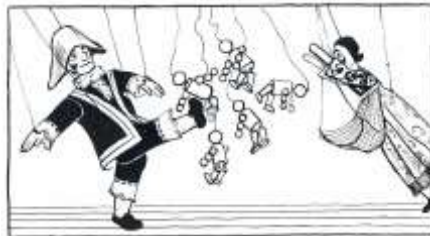
- **Afbeelding/Picture:** detail spelscène strip/a detail of a scene in the picture story about 'Guignol met/with Guillaume'. Illustratie/Illustration: Hetty Paërl © (2001). Digitale publicatie op www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl: klik op de groen gezette woorden voor hyperlinks. Hyperlinks: click on the green words. Zie ook bijlage: afbeeldingen/See also appendix: pictures. Dit document op internet, zie:/This document is available on the internet, see: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Pamflet141e.pdf>. Concept/tekst/text: Otto van der Mieden © (2013).

Poppenspe(e)lmuseum ©

*Musée de Marionnettes et de Guignol Puppentheatermuseum Puppetry Museum
Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL T: +31(0)578 - 63 13 29 F: +31(0)578 - 56 06 21
www.poppenspelmuseum.nl www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2
www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs www.poppenspel.info
www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl info@poppenspelmuseum.nl*

□ Strips – Picture stories

Doepakkruiemelkranten – Newsletter and Scribblings

Jan is in het vadersen niet erg bedreven. De onnozele kinderen beginnen te blèren. Hij schopt ze weg. Katrijn snelt toe en geeft hem ervan langs. Daarna doet ze een nieuw beroep op Jan als hoofd van het gezin.

Madelon: Dag kinderen. Opa is jeng. Ik sluur m'n brave man en m'n lieve soortje naar hem toe.

Guillaume: Kom mee naar opa. Guignol: Oh nee, ik wil niet, dan moeten we door het bos. Guillaume: Nou en?

Guignol: Ik ben bang in het bos. Guillaume: Waarvoor dan? Guignol: Voor konijnen. Guillaume: Haha, maar papa, konijnen zijn niet gevaarlijk!

Katrijn: De kleine is terecht. Jan: Laten we dansen!

Nog een... en nog een. Hoeveel zijn 't er? Een, twee, drie... en vier... en vijf!

TERESINA KOMT TERUG

Pulcinella, ik heb de trouwkaar... hui... wat is dat?

14e SCHLIFFEN - EEN VERSCHRIKKELIJK BOS

- Afbeeldingen/Pictures: detail poppenspelscènes strips/details of scenes in the picture stories about Jan Klaassen [1, 4]; Guignol met/with Guillaume [2]; Orlando Furioso [3]; Pulcinella [5] en/and De Leeuw van Vlaanderen/The Lion of Flanders [6]. Illustraties/Illustrations/tekst/text: Hetty Paërl (2001/2005/2013).
Digitale publicatie op www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl; klik op de groen gezette woorden voor hyperlinks. 1 2
Hyperlinks: click on the green words. Concept en tekst: Otto van der Mieden ©. Text: OvdM © (2013). 3 4
Bijlage/Appendix: pamflet/pamphlet nr./no. 141e. 5 6

Poppenspe(e)lmuseum ©

Musée de Marionnettes et de Guignol Puppentheatermuseum Puppetry Museum
Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL T: +31(0)578 - 63 13 29 F: +31(0)578 - 56 06 21
www.poppenspelmuseum.nl www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2
www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs www.poppenspel.info
www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl info@poppenspelmuseum.nl